

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ПСИХОЛОГІЯ ПРАЦІ»

Ступінь вищої освіти	Магістр
Освітньо-професійна програма	«Психологія»
Факультет	Педагогічний
Кафедра	Психології
Семестр	3
Кількість кредитів	3
Мова викладання	українська

Викладач	док.психол.н., проф. Юрченко Вікторія Миколаївна
Контактна інформація	@ukr.net

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація	Навчальна дисципліна «Психологія праці» буде корисна майбутнім психологам, які прагнуть оволодіти соціально-психологічними та мотиваційними механізмами ефективної праці, розкрити найголовніші аспекти активізації психічних функцій людини в процесі праці, психологічні особливості профорієнтації, профвідбору, підготовки кадрів, психологічну сутність різних видів праці та ін. Основними перевагами дисципліни є практична спрямованість та формування у студентів систематизованих психолого-педагогічних уявлень, теоретичних знань і практичних умінь здійснювати психологічний супровід професійного становлення та особистісного зростання майбутніх фахівців. При викладанні дисципліни активно застосовуються ситуаційні завдання, кейси, тренінгові вправи, ділові ігри, презентації, методики психодіагностики тощо.
Мета та цілі	Вивчення цієї дисципліни дає можливість студенту розвивати професійне мислення, надавати допомогу в осмисленні ключових явищ психології праці та її основних характеристик. Ознайомлення з широким спектром психологічних понять дисципліни дасть можливість студентам формувати вміння самостійно розробляти і обґрунтовувати заходи щодо режимів праці та відпочинку, раціоналізації трудових процесів. Знання, здобуті при вивченні курсу є підґрунтям для подальшої поглибленої фахової спеціалізації практичних психологів.
Результати навчання	Знати та розуміти основні аспекти психології праці з послідуочим використанням їх в професійній діяльності. Застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних проблем виробництва, профосвіти, соціально-професійного самовизначення молоді. Здійснювати практичне професіографування. Проводити емпіричні дослідження з метою вивчення міграції робочих кадрів, динаміки працездатності, виробничого травматизму, культивувати пошану до праці, однакове ставлення до різних видів праці і представників професій.
Soft skills: соціально-психологічні аспекти	

професійної компетентності, що відповідають заявленим цілям програми	Формувати у майбутніх суб'єктів праці психологічну готовність і здатність працювати.
Пререквізити	Базові знання з дисциплін: «Загальна психологія», «Вікова психологія», «Основи психологічного консультування».

СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Тема	План, короткі тези	Завдання
1.. Психологія праці як галузь знань.	Психологія праці як галузь знань. Структура праці. Формування людини як суб'єкта праці. Методи досліджень психології праці. Взаємозв'язок психології праці з іншими науками, галузями психології. Психологічна характеристика методів опису, аналізу та оцінювання діяльності: предметно-функціональних, оперативно-логічних, сонатографічних, психофізіологічних, психологічних.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, реферат «Місце психології праці в діяльності практичного психолога».
2. Людина і праця.	Трудовий процес та його структура. Об'єктивні задачі і суб'єктивно прийняті цілі праці та їх різновиди. Характеристика об'єктивних умов праці у різних трудових процесах.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики «Рефлексія на саморозвиток» Л.М. Бережної».
3. Методологічні основи і принципи проведення досліджень у психології праці.	Психологічна професіографія. Класифікація методів. Можливості та обмеження використання теестів в психології праці. Планування, нормування і контроль праці трудового колективу. Психологічна професіографія. Професіограма професії та її структура.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики «Мотивація успіху Елерса».
4. Класифікація професій, психологічні ознаки її побудови..	Багаторівнева психологічна класифікація професій, її структура та можливості застосування. Цілі і методи вивчення структури суб'єкта професійної діяльності. Психічні регулятори професійної діяльності людини. Діагностика рівня професійної готовності людини, методи і правила її застосування.	Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Фактори, що впливають на функціональний стан особистості під час трудової діяльності».

<p>5. Психологічні питання підготовки кадрів та психологічні проблеми формування професійних кадрів.</p>	<p>Профорієнтація і профконсультація як комплексні соціальні проблеми і їх психологічні аспекти. Індивідуальна профконсультація як умова активізації самовизначення людини при виборі професії. Критерії та методи діагностики і прогнозування готовності людини до праці.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, психологічне есе на тему: «Професійний відбір як виявлення придатності людини до конкретного виду праці».</p>
<p>6. Психологічні питання адаптації і стабілізації робочих кадрів.</p>	<p>Психологічні аспекти підвищення професійної працездатності. Умови підбору професій і можливості компенсаторного пристосування людини до професії. Методи діагностики функціонального стану і засоби зниження професійної втоми та підвищення професійної працездатності. Психологічні методи корекції і профілактики несприятливих функціональних станів.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методики «Діагностика рівня парціальної готовності до професійно-педагогічного саморозвитку» Н.П. Фетіскіна», «Діагностика реалізації потреби в саморозвитку» В.Г. Маралова.</p>
<p>7. Вибір професії та мотивація праці.</p>	<p>Розвиток мотиву діяльності та оволодіння діяльністю. Спонукальна та регуляційна функції поведінки людини. Мотиваційна сфера особистості як система факторів, що детермінують поведінку. Потреба як джерело активності людини. Ієрархічна модель потреб А. Маслоу. Групи мотиваторів, що впливають на вибір професії.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Мотивація у неокласичній теорії управління».</p>
<p>8. Конфлікти в трудовій діяльності.</p>	<p>Сутність та структура виробничого конфлікту. Деструктивні та конструктивні функції виробничого конфлікту. Головні елементи, структура конфлікту. Головні фази розвитку виробничого конфлікту. Попередження конфлікту у виробничому колективі.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, опрацювання методик: . Методика дослідження міжособистісного сприйняття у конфліктній ситуації А.І.Ташцевої (модифікація О.В.Місенко), методика «Управління міжособистісними конфліктами» (Д.Веттен, К.Камерон), методика «Оцінка рівня компетентності у вирішенні конфліктів» (П.П.Хеппнер, І.Х.Петерсен).</p>
<p>9. Психологічні аспекти стимулювання праці.</p>	<p>Стимулювання праці в залежності від потреб особистості. Система стимулювання праці на підприємстві. Умови ефективності стимулювання праці. Види заохочень працівника.</p>	<p>Експрес опитування, складання термінологічного словника, підготовка тестів, Реферат / презентація «Умови ефективності стимулювання праці».</p>

ЛІТЕРАТУРА ТА НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Авдєєв Л. Г. Інформаційно-методичний довідник з професійної орієнтації : метод. рек. / Л. Г. Авдєєв. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 36 с.
2. Алексєєва А. В. Актуалізація потенціалу конкурентоздатності особистості в ситуації безробіття : навч.-метод. розробка / А. В. Алексєєва. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 86 с.
3. Баклицький І. О. Психологія праці : підруч. / І. О. Баклицький. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Знання, 2008. – 655 с.
4. Батаршев А. В. Базовые психологические свойства и профессиональное самоопределение личности : практ. рук. по психолог. диагностике / А. В. Батаршев. – СПб. : Речь, 2005. – 208 с.
5. Боронова Г. Х. Психология труда : конспект лекций / Г. Х. Боронова, Н. В. Прусова. – М. : ЭКСМО, 2008. – 160 с.
6. Григорьева М. В. Психология труда : конспект лекций / М. В. Григорьева. – М. : Высш. образование, 2006. – 192 с.
7. Демиденко В. К. Здоровье и выбор профессии школьниками : [монография] / Демиденко В. К., Гречишкина А. П., Гречишкина О. Д. – Бердянск : БГПУ, 2005. – 200 с.
8. Десненко М. І. Професійне навчання безробітних за індивідуальною формою (організаційно-методичний аспект) : навч. посіб. / М. І. Десненко. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 33 с.
9. Енциклопедія професій: (додаток) / [уклад. : Я. О. Лиса, В. І. Власюк] ; Держ. центр зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості. – К. : [б. в.], 2005. – 186 с. – (Із змісту: Психограми професій. – С. 81–181).
10. Енциклопедія професій. Т. 1 / [під заг. ред. В. Ярошенко, О. Мельник] ; Держ. центр зайнятості України, Київ. міськ. центр зайнятості. – К. : [б. в.], 2005. – 412 с.
11. Карпенко Г. В. Психологія праці та вибір професії : навч.-метод. посіб. / Г. В. Карпенко. – Суми : Унів. кн., 2008. – 167 с.
12. Кльоц Л. Довідник професій: на допомогу старшокласникам: [перелік та опис професій] / Л. Кльоц // Психолог. – 2008. – № 41/42, листопад. – С. 49–78. – (Вкладка: Профорієнтаційні заняття психолога).
13. Корольчук М. С. Теорія і практика професійного психологічного відбору : навч. посіб. [для слухачів та студ. вищ. навч. закл.] / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 532 с.
14. Крушельницька Я. Фізіологія і психологія праці : підруч. / Ярослава Крушельницька. – К. : КНЕУ, 2003. – 367 с.
15. Кузікова С. Б. Емпіричне дослідження саморозвитку суб'єктної діяльності / С. Б. Кузікова // Психологічні науки: проблеми і здобутки. – Додаток 1 до № 1. – Т. IV. – 2012. – Тематичний випуск «Проблеми емпіричних досліджень у психології». – Вип. 6. – С. 132–139.
16. Логвиненко В. П. Психологічний ресурс особистості як фактор виходу із ситуації безробіття : навч.-метод. розробка / В. П. Логвиненко. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 165 с.
17. Методи психодіагностики в системі профвідбору : метод. посіб. / [авт.-уклад. В. В. Синявський та ін.]. – К. : [б. в.], 2007. – 287 с.
18. Носкова О. Г. Психология труда : учеб. пособие [для студ. высш. учеб. завед.] / О. Г. Носкова. – М. : Академия, 2004. – 384 с.
19. Професійна діагностика / [упоряд. Т. Гончаренко]. – К. : Ред. загальнопед. газ., 2004. – 119 с.
20. Профессиональная ориентация как детерминанта карьеры личности: школа профессионального самоопределения : учеб.-метод. пособие / [В. И. Носков, А. В. Кальянов, О. В. Ефросинина и др.] ; под общ. ред. В. И. Носкова. – Донецк : Норд-Пресс, 2006. – 169 с.

21. Прусова Н. В. Психология труда / Н. В. Прусова, Г. Х. Боронова. – М. : ЭКСМО, 2008. – 200 с.
22. Пряжникова Е. Ю. Профорентация : учеб. пособие [для студ. вузов, обучающихся по направлению и спец. психологии] / Е. Ю. Пряжникова, Н. С. Пряжников. – М. : Академия, 2006. – 495 с.
23. Резапкина Г. Словарь профессий / Г. Резапкина // Школьный психолог. – 2007. – № 5, март. – С. 25–32.
24. Рибалка В. В. Психологія праці особистості : навч.-метод. посіб. / В. В. Рибалка. – К. : Київ. міськ. пед. ун-т ім. Б. Д. Грінченка, 2006. – 59 с.
25. Романова Е. С. 99 популярных профессий: психологический анализ и профессиограммы / Е. С. Романова. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2008. – 460 с.
26. Рязанцева О. Ю. До проблеми діагностики екзистенціальних ресурсів особистості / О. Рязанцева, І. Бринза // Актуальні проблеми психології : Зб. наук. праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка / за ред. С. Д. Максименка. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. – Т. 7. – Вип. 23. – С. 201.
27. Синявський В. В. Психологічні основи професійної консультації безробітних : навч.-метод. посіб. / В. В. Синявський. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 90 с.
28. Технологія профорієнтаційної роботи з безробітними, які тривалий час перебувають на обліку в державній службі зайнятості : [кол. монографія] / [за заг. ред. канд. психол. наук С. О. Тарасюк]. – К. : ІПК ДСЗУ, 2011. – 312 с.
29. Толочек В. А. Современная психология труда : учеб. пособие / В. А. Толочек. – СПб. : Питер, 2005. – 479 с.
30. Чебикіна Т. М. Словник-довідник з профорієнтації / Т. М. Чебикіна. – О. : ПНЦ АПН України, 2006. – 43 с.
31. Щербакова І. М. Психодіагностика професійного самовизначення особистості : навч.-метод. посіб. / І. М. Щербакова, Г. А. Стадник. – Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2012. – 324 с.
32. Штепа О. С. Емпіричне вивчення психологічних ресурсів особистості / О. С. Штепа // Актуальні проблеми психології: Психологія особистості. Психологічна допомога особистості / за ред. С. Д. Максименка, М. В. Папучі. – К., 2011. – Т. 11. – Вип. 4. – Ч. 2. – С. 335–361.
33. Kramer E. Healing factors in guided affective imagery: A qualitative metaanalysis : Dissertation / E. Kramer. – Union Institute and University, 2010. – 368 с.
34. Park N. Character Strengths: Research and Practice / N. Park, C. Peterson // Journal of College & Character. – 2009. – № 4 (April). – Vol. X [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.tandfonline.com/page/terms-and-conditions>.

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Загальна політика	Здобувач освіти зобов'язаний відвідувати всі заняття згідно розкладу, не спізнюватися. Дотримуватися етики поведінки. Працювати з навчальною літературою, з літературою на електронних носіях і в Інтернеті. При пропуску лекційних занять проводиться усна співбесіда за темою. Відпрацьовувати практичні заняття. Виконати індивідуальне завдання.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Політика щодо академічної доброчесності	Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється

використовувати лише під час он-лайн тестування.

ОЦІНЮВАННЯ

Нарахування балів

Види оцінювання	Бали
Змістовий модуль 1 (теми 1-7)	60
Підсумковий контроль (теми 1-7)– залік	40

Розподіл балів для оцінювання успішності студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни